

Teoria sociològica macro

Codi: 101126

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Tena Sanchez

Correu electrònic: jordi.tena@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Jordi Tena Sanchez

Prerequisits

Es recomana haver cursat "Fonaments de Sociologia", "Pensament Sociològic Contemporani" i, sobretot, "Teoria Sociològica Micro". En general, es pressuposa un mínim coneixement dels clàssics de la sociologia i de les principals escoles de pensament sociològic del segle XX, així com dels fonaments de la teoria de l'acció, de la racionalitat i de la microsociologia.

Objectius

Tal i com revela l'èmfasi en les competències d'adquisició de coneixements, la teoria sociològica hauria de contribuir significativament a perfilar el mapa conceptual bàsic dels i les estudiants. Amb aquesta finalitat articula dos criteris pedagògics diferents: aquesta assignatura introdueix les principals aportacions teòriques a la sociologia que estan vigents avui en dia, i ho fa de forma sistemàtica (donat que els aspectes històrics ja han estat estudiats a "Fonaments de Sociologia" i a "Pensament Sociològic Contemporani").

La perspectiva de gènere tindrà un paper central en el desenvolupament d'aquests objectius.

Competències

- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.

- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Comparar els enfocaments teòrics sobre els fenòmens macrosociològics i microsociològics.
3. Definir els principals conceptes microsociològics i macrosociològics.
4. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Distingir els fenòmens socials subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
8. Expressar els debats sobre aquests enfocaments en diversos moments.
9. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
10. Reconèixer les implicacions sociològiques de diversos debats intel·lectuals (sobre el subjecte, l'acció, l'ordre social, el llenguatge, etc.).
11. Relacionar-ne l'ús i la crítica amb el context històric en el qual han sorgit.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
13. Utilitzar els enfocaments de la sociologia per observar l'efecte d'aquestes polítiques o el desenllaç d'aquests conflictes.

Continguts

1. Introducció als fenòmens macro
 - 1.1. Els fenòmens socials: tipus
 - 1.2. Modalitats d'explicació en ciències socials. Individualisme metodològic, vaixell de Coleman i mecanismes socials.
 - 1.3. Mecanismes d'interacció i composició d'accions individuals.
 - 1.4. Les desigualtats de gènere com a exemple de fenomen social.
2. Emocions
 - 2.1. Què són les emocions.
 - 2.2. El model de conducta basada en l'emoció.
 - 2.3. El model d'acció emocional.
 - 2.4. Gènere i emocions.
3. Normes socials
 - 3.1. Concepte, tipus i principals definicions formals
 - 3.1.1. Normes socials, gènere i sexe. Homosexualitat, bisexualitat i transsexualitat.

- 3.2. Les normes socials a la teoria de l'elecció racional estàndard
- 3.3. La tipologia de normes de Cristina Bicchieri
- 3.4. La tipologia de normes de Jon Elster
- 4. Aportacions de les ciències naturals
 - 4.1. El reduccionisme en ciència.
 - 4.2. Aportacions de la fisiologia i la neurociència
 - 4.3. Psicologia evolucionària
 - 4.3.1. A. Fiske i les quatre formes elemental de sociabilitat.
 - 4.4. El programa de la racionalitat ecològica.
 - 4.5. Aportacions de les ciències naturals i qüestions de gènere i sexe. Homosexualitat, bisexualitat i transsexualitat.
- 5. Simulació multi-agent, xarxes socials i difusió
 - 5.1. Models de Simulació multi-agent
 - 5.2. Xarxes socials i mons petits
 - 5.3. Laforça dels vincles dèbils: M. Granovetter.
 - 5.3.1. Vincles dèbils i mobilitzacions d'associacions de mares.
 - 5.4. Influència social.
 - 5.4.1. Influència social i qüestions de gènere i sexe. Homosexualitat, bisexualitat i transsexualitat.
 - 5.5. Falsificació de preferències i ignorància plural.
 - 5.6. Profecies que es compleixen a elles mateixes.
 - 5.6.1. Profecies que es compleixen a elles mateixes i gènere.
 - 5.7. Processos de massa crítica.
 - 5.7.1. Massa crítica i discriminació per raó de gènere.
 - 5.8. Aplicacions: difusió d'innovacions, segregació social (per raó de classe, color de pell, gènere, etc.), divorci, consum cultural, moviments socials, moviments feministes i difusió de protestes, dinàmiques d'opinió, etc.
- 6. Poder, desigualtat i jerarquies
 - 6.1. Jerarquies: principals tipus
 - 6.2. El concepte de poder: tipus i característiques
 - 6.2.1. Gènere i relacions de poder.
 - 6.3. Jerarquies d'estatus: el model Manzo-Baldassarri.
 - 6.4. El concepte de desigualtat: tipus i implicacions normatives.
 - 6.4.1. Desigualtats i diferències de gènere.

6.5. Estructures d'oportunitat.

6.5.1. El model de *competició per les vacants* de White

6.5.2. El model de desigualtats educatives de G. Manzo.

7. Institucions i organitzacions

7.1. Institucionalisme i neoinstitucionalisme

7.2. La teoria del procés de canvi econòmic de D. North.

7.3. Estratègies de disseny institucional (la tipologia de P. Pettit i la tradició neorepublicana).

7.4. Llei i compliment

7.4.1. La funció expressiva de la llei.

7.4.2. Nudges.

7.5. Alguns problemes del disseny institucional

7.5.1. Confiança en institucions: el problema del principal i l'agent

7.5.2. El problema de la segona millor alternativa

7.6. Teoria de la decisió social.

7.6.1. Vot, negociació i deliberació.

7.6.1.1. Deliberació i gènere.

7.7. L'ontologia de les institucions de J. Searle

8. El futur de les ciències socials

8.1. La ciència social qualitativa de Jon Elster.

8.2. La sociologia analítica de Hedström i la INAS.

8.3. Duncan Watts i la crítica a les explicacions basades en el sentit comú.

Metodologia

L'assignatura s'estructurarà en base a quatre tipus d'activitats:

1) Exposició dels continguts del programa a classe per part del professorat (amb participació i discussió crítica dels estudiants).

2) Pràctiques consistents en exercicis d'aplicació pràctica de teories o altres activitats.

3) Tutories fora de l'aula.

4) Activitats autònomes per part dels estudiants: lectura de textos.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició i discussió de continguts	42	1,68	2, 3, 4, 10
Pràctiques: seminaris de lectura de textos, exercicis d'aplicació de teories, i altres activitats	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi	16	0,64	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10
Lectura de textos	36	1,44	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10
Redacció de treballs i exercicis	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 12

Avaluació

L'avaluació es basarà en tres tipus d'exercicis:

1) Dos exàmens parcials.

2) Dos exercicis basats en les lectures obligatòries que tindran com objectiu acreditar que els estudiants les han llegit i n'han assimilat els continguts.

Observacions:

- Per superar l'assignatura serà necessari haver obtingut una nota mitjana mínima de cinc, així com una nota mínima de 4 en cadascuna de les proves.
- En cas de no realització d'alguna de les proves d'avaluació (encara que s'obtingui una mitjana global de cinc o superior), la nota serà "no avaluable".
- En cas de no superar l'assignatura en l'avaluació continuada (per haver-la suspès o per no haver realitzat alguna de les proves), es podrà optar a reavaluació. Concretament:
 - Si no s'ha superat algun examen, s'haurà de recuperar amb un altre examen de les mateixes característiques.
 - Si no s'ha superat algun exercici basat en les lectures obligatòries, s'haurà de recuperar amb un altre exercici de les mateixes característiques.
- Per aprovar l'assignatura en la reavaluació és indispensable realitzar la prova de reavaluació de totes les parts no superades.
- Qui aprovi l'assignatura en la reavaluació obtindrà una nota final de cinc.
- Les proves s'han de fer o presentar en el dia i l'hora fixat. Respecte a les proves presencials, només podran fer-les en un altre moment les persones que aportin un document mèdic que certifiqui que, el dia i a l'hora de la prova, no estaven en condicions de fer-la o que acreditin alguna altra raó que el responsable de l'assignatura consideri de força major. En principi, treballar no atorga dret a fer les proves en un altre moment, a no ser que s'acrediti degudament que la presència a la feina aquell dia i a aquella hora era imprescindible.

- Copiar suposarà suspendre l'assignatura amb un zero. Està prohibit utilitzar aparells electrònics (com mòbils o smartwatches) durant les proves presencials, tenir-los encesos es considerarà copiar.
- D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació dels alumnes repetidors podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat, caldrà que es posi en contacte amb el professorat a principi de curs

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis basats en les lectures obligatòries	30%	3	0,12	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Exàmens	70%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

Tema 1

Hedström, P. (2006): "La explicación del cambio social: un enfoque analítico", J.A. Noguera (2010): *Teoría Sociológica Analítica*. Madrid: CIS.

Tema 2

Elster, J. (2010 [2007]): "Emociones", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Tema 3

No hi ha lectura obligatòria.

Tema 4

No hi ha lectura obligatòria.

Tema 5

Revisar la darrera part del text de Hedström del tema 1

Ball, P. (2008 [2004]): "Que pequeño es el mundo", *Masa crítica. Cambio, caos y complejidad*. Madrid: Turner. Fondo de Cultura Económica.

Ball, P. (2008 [2004]): "Que pequeño es el mundo", *Masa crítica. Cambio, caos y complejidad*. Madrid: Turner. Fondo de Cultura Económica.

Granovetter, M. (1973): "La fuerza de los lazos débiles. Revisión de la teoría reticular", Requena, F. (2003): *Análisis de redes sociales*. Madrid: CIS.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La masa crítica, las propinas y los limones", *Micromotivos y macroconducta*. Fondo de cultura económica.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La clasificación y la mezcla: la raza y el sexo", *Micromotivos y macroconducta*. Fondo de cultura económica.

Tena-Sánchez, Jordi i León, F.J. (2019): Modelos de Dinámicas de Opinión. Una revisión de literatura. *Revista Internacional de Sociología*. A premsa.

Tema 6

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

Tema 7

Goodin, R. (2003): "Las instituciones y su diseño", *Teoría del diseño institucional*. Barcelona: Gedisa.

North, D. (2001): "La comprensión del proceso de cambio económico", *Revista de Occidente*, 240.

Pettit, P. (2003): "El diseño institucional y la elección racional", Goodin, R. (ed.): *Teoría del diseño institucional*. Barcelona: Gedisa.

Elster, J. (2010 [2007]): "Toma colectiva de decisiones", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Elster, J. (2010 [2007]): "Organizaciones e instituciones", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Searle, J. R. (2006 [2005]): "¿Qué es una institución?", *Revista de derecho político*, 66: 89-120.

Tema 8

Manzo, G. (2014): "Data, generative models, and mechanisms: More on the principles of analytical sociology", a *Analytical Sociology. Actions and networks*. Wiley.

Elster, J. (2010 [2007]): "¿Es posible la ciencia social?", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Elster, J. (2011). The two great fears of 1789. *Social Science Information*, 50(3-4), 317-329.
<https://doi.org/10.1177/0539018411411017>

Watts, D. (2014). "[Common Sense and Sociological Explanations](#)", *American Journal of Sociology*, 120 (2): 313-351

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

La següent llista de bibliografia no es exhaustiva. Es tracta, més aviat, de treballs que poden ajudar-vos a aclarir aquells aspectes amb els que tingueu dificultats. Qui vulgui aprofundir encara més en algun tema pot adreçar-se directament a mi.

Referències generals

Elster, J. (2010): *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Hedström, P. (2005): *Dissecting the social*. Cambridge: Cambridge University Press.

Manzo, Gianluca (2014): *Analytical Sociology. Actions and networks*. Wiley.

Tema 1

Revisar les lectures de Teoria Micro sobre aquestes qüestions.

Tema 2

Elster, J. (2009): "Emotions", Hedström, P. i Bearman, P. *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press.

Elster, J. (1996): *Alquimias de la mente*.

N. Frijda. *The emotions*.

Tema 3

La tipologia d'Elster la teniu a:

Elster, J. (2010): *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa. Cap. 22 i pp: 126-132.

Elster, J. (2009): "Social norms", Hedström, P. i Bearman, P. *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press.

La de la Cristina Bicchieri a:

Bicchieri, C. (2006): *The grammar of Society. The nature and dynamics of social norms*. Cambridge, Cambridge University Press. Cap. 1.

Un resum de l'aproximació clàssica de la TER a:

Linares, F. (2007): "El problema de la emergencia de normas sociales en la acción colectiva", *Revista Internacional de Sociología*, 46: 131-160.

Dues obres cabdals sobre TER i NS són el *The Emergence of Norms* de la Edna Ullman-Margalit i, més important, el *Fundamentos de Teoría Social* de J. Coleman.

I teniu una discussió de les tres perspectives a:

Tena-Sánchez, J. i Güell, A. (2011): "¿Qué es una norma social? Una discusión de tres aproximaciones analíticas", *Revista Internacional de Sociología*, 69 (3): 561-583.

Tema 4

La primera part del tema la teniu a:

Elster, J. (2010 [2007]): "Lecciones de las ciencias naturales" i "Fisiología y neurociencia", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Sobre psicologia evolucionària:

De la Lea Cosmides et al. (eds.), *The Adapted Mind*, Oxford: Oxford University Press, 1992. La introducció dels autors.

Pinker, S. (2003): *La tabla rasa*. Barcelona: Paidós.

El model Fiske el teniu a:

Fiske, A.P. (1992): "The Four Elementary Forms of Sociality: Framework for an Unified Theory of Social Relations", *Psychological Review*, 99: 689-723.

Un resum del treball de Boyer és a:

Boyer, P. (2002): "Restricciones cognitivas sobre las representaciones culturales. Ontologías naturales e ideas religiosas", L.A. Hirschfeld i S.A. Gelman, *Cartografía de la mente. La especificidad de dominio en la cognición y en la cultura*, Barcelona, Gedisa, vol. 2.

Sobre racionalitat ecològica, podeu veure:

Gigerenzer, G. (2008): *Rationality for mortals*. New York ; Oxford : Oxford University Press.

Sobre el debat Kaneman i Tversky vs Gigerenzer, podeu veure:

Kahneman i Tversky (1996): On the Reality of Cognitive Illusions. *Psychological Review* 103 (3)

I la resposta de Gigerenzer:

On narrow norms and vague heuristics: A reply to Kahneman and Tversky. [Psychological Review](#) 103 (3):592-596 (1996)

Tema 5

Sobre simulació, podeu consultar (en aquest ordre):

Gilbert & Troitzsch (1999): Simulación par alas ciencias sociales.

Page, Scott E.; John H. Miller (2007). *Complex Adaptive Systems: An Introduction to Computational Models of Social Life*. Princeton, NJ: Princeton University Press. p. 284. ISBN [0-691-12702-6](#).

De Marchi (2005): Computational and Mathematical Modeling in the Social Sciences.

Epstein, Joshua M. (January 8, 2007). *Generative Social Science: Studies in Agent-Based Computational Modeling*. Princeton University. p. 352. ISBN 978-0-691-12547-3.

N. Gilbert (2008): Agent-based models. Sage.

Railsback & Grimm (2009) ABM with Netlogo.

A *The Oxford handbook of analytical sociology* i a *Analytical Sociology. Actions and networks* teniu diversos capítols sobre simulació, profecies que es compleixen a elles mateixes, divorci (el capítol de la Yvonne Åberg), moviments socials (capítol de la Sandra González) i consum cultural.

Tema 6

El concepte de poder de Searle:

Searle, J. (2010): *Making the social world*. Oxford, New York: Oxford University Press. Cap. 7: "Power".

El model de jerarquies d'estatus del G.Manzo i la Delia Baldassarri:

Manzo G., Baldassarri D. (2015) "Heuristics, Interactions, and Status Hierarchies: An Agent-based Model of Deference Exchange", *Sociological Methods and Research*, 44, 3, 329-387.

Sobre estructures d'oportunitat

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press. Cap. 6.

El treball sobre desigualtats educatives a França:

Manzo, G. (2013). "Educational Choices and Social Interactions: A Formal Model and A Computational Test", *Comparative Social Research*, 30, 47-100.

Tema 7

Teniu més paradoxes del vot a:

Pettit, P. (2001): "Groups with Minds of their Own", treball presentat a la conferència "Social Ontology after *The Common Mind*", Erasmus University, Rotterdam.

La teoria de D. North sobre el procés de canvi econòmic la teniu a:

Understanding the Process of Economic Change, Princeton University Press, 2004

Sobre nudges, podeu veure:

C. Sunstein: *Un pequeño empujón*.

i la tesi de la Júlia de Quintana THE ACCEPTABILITY OF NUDGES AS PUBLIC POLICY TOOLS: A THEORETICAL AND EMPIRICAL ANALYSIS.

Programari

No s'escau.